

Пшенична І. С., к.п.н., доцент кафедри іноземних мов
Київський національний університет технологій та дизайну
(Київ, Україна)

САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Процес утворення включає навчання і виховання, з одного боку, як тотожність, а, з іншого, як протиріччя, тому що, в свою чергу, зміст виховання виходить зі складових людського – ідеального, а навчання – з природньо - матеріального. Взаємозв'язок останніх є прототипом взаємозв'язку змін самого індивіда у вигляді змін єдності індивіда і його дійсної суті, і змін навколишнього індивіда світу в вигляді єдності індивідів. Вихідні принципи освітньої системи в цілому також є єдність активності суб'єктів навчального процесу та активності самої освітньої системи.

Припустимо, що основне завдання професійної освіти зводиться до формування загальних здібностей студента, а функція – до розвитку особистості. Беручи до уваги те, що загальні здібності студента формуються через форми розумової, образно-художньої та моральної діяльності, а також через універсальні форми виділення в конкретному навчальному матеріалі загальних форм, можна вважати, що саме загальні форми є фактичною підставою руху суб'єктивності студента відповідно до змісту навчального матеріалу, складовою частиною форми предметної дійсності. Навчальний матеріал в сприйнятті того, хто навчається розкривається чуттєвої наочності і смисловим простором, які актуально або потенційно проявляють природу самого предмета. Таким чином відбивається самототожність форми предметної дійсності в сприйнятті того, хто навчається. У цьому психічному процесі особливе значення має чуттєва наочність, тобто активна, продуктивна здатність уяви того, хто

навчається, тому що саме уява служить одній з форм представлення дидактичного матеріалу.

Сприйняття того, хто навчається, його самоактуалізацію, самодостатністю, самопізнанням, саморегулюванням, рефлексивним самоврядуванням і, нарешті, траєкторію розвитку особистості, можливо найбільш повно проаналізувати лише в динаміці змін взаємодії того, хто навчається в навколишньому його середовищі. Аналіз змін дозволяє провести діагностику, інтерполяцію змін, на основі яких в подальшому виробляються адаптовані педагогічні рекомендації дій того, хто навчається в навчальному процесі та його загальному формуванні та розвитку.

Самоактуалізація в навчальному процесі приймає значення мотивації для здійснення особистісних можливостей на певній стадії розвитку учня і виражається в його ставленні до навколишнього світу і самому собі. З одного боку, це зміна усвідомлення самоактуалізації, а з іншого – подолання або задоволення власних потреб. Усвідомлення самоактуалізації – це самооцінка, сприйняття себе з недоліками і обмеженнями, минуше в потребу до творчості в усіх аспектах життя, зокрема, концентрація уваги учня на завдання, а не на самого себе, відкритість по відношенню до інших або прагнення до усамітнення, автономії і незалежності від навколишнього середовища і культури. Самооцінка форм поведінки розкриває внутрішню сторону істинної суті, а також здатності й уміння того, хто навчається досягти успіху в подоланні поганих звичок, збереженні свого статусу в очах інших людей, нейтралізації потреби витіснення свого досвіду в несвідоме.

Досягнутий успіх вчить людей, що вони можуть досягти успіху, а неодноразово і рано досягнуті успіхи забезпечують індивіду захист від невдач, які можуть зустрітися пізніше. Рівень самодостатності зумовлює вибір навчальної діяльності за рівнем труднощів, що відповідають величині зусилля, що вкладається в діяльність, а також рівень наполегливості, завзятості в разі невдачі. Наприклад, в разі потенційно

складного завдання виникає невпевненість, що переходить у відчуття тривоги, стресу або гніву і завершується поганим виконанням завдання, а, можливо, і поганою поведінкою – підвищенням голосу, образами. У сукупності це призводить до закріплення невпевненості.

Можливість того, хто навчається до самовизначення – це можливість здійснювати контроль над собою, своїми думками, почуттями і вчинками, а також впливати на свою власну поведінку. Можливість вибирати, наполегливо продовжувати, наполегливо домагатися і домогтися успіху в навчанні або виконанні будь-якої поведінки, вимагає від того, хто навчається великих зусиль. Чим більший вплив робить студент на свою власну поведінку, тим більше у нього можливостей ефективно впоратися з ситуаціями, які висувають високі вимоги до здібностей учня, особистого досвіду оволодіння яким-небудь умінням. Наявність великого досвіду і впевненості в собі призводить до поведінки учня, що сприяє успіху в досягненні результатів, які він і педагог очікують.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гриценко І. С. Особистість студента як суб'єкт самостійної освітньої діяльності у вищому навчальному закладі // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя : КПУ, 2017. – Вип. 53 (106). – С. 451-460.
2. Малихін О. В., Ковальчук В. І., Арістова Н. О., Попов Р. А., Гриценко І. С. Стратегії інтенсифікації вищої гуманітарної освіти в Україні та країнах ЄС : монографія / О. В. Малихін, В. І. Ковальчук, Н. О. Арістова, Р. А. Попов, І. С. Гриценко. К. : НУБіП України, 2017. 388 с.
3. Малихін О. В., Гриценко І. С. Теоретичні основи реалізації компетентнісного підходу в організації самостійної освітньої діяльності: монографія / О. В. Малихін, І. С. Гриценко. - Київ: НУБіП України, 2016. – 489 с.

4. Малихін О. В. Мотиваційно-цільовий компонент самостійної навчальної діяльності студентів вищого педагогічного навчального закладу / О.В.Малихін // Рідна школа. – 2005. – № 8. – С.28–30.